

Gymnasiet skal strømlines og målrettes

Danske Erhvervsskoler-Ledernes udspil

Flere unge skal tage en ungdomsuddannelse, som de bruger til enten at læse videre eller få et job.

Politikerne har foreløbig igangsat en erhvervsuddannelsesreform og sat mål om, at 30 pct. af en ungdomsårgang efter folkeskolen vælger en erhvervsuddannelse i 2025. Næste skridt er en reform af de gymnasiale uddannelser, hvor regeringen kommer med et forhandlingsudspil inden længe.

Formålet med en gymnasireform er at øge fokus på det studieforberedende i de gymnasiale uddannelser. Der skal stilles højere krav til at komme ind, og de gymnasiale uddannelsers kvalitet skal styrkes for de færre elever, der skal have en studentereksamen fremover.

3 udfordringer

- De videregående uddannelser skal have dygtigere og mere målrettede studenter
- Arbejdsmarkedet efterspørger, at flere vælger hhx og htx
- Flere fra folkeskolen skal vælge en erhvervsuddannelse

6 bud på, hvad der skal ske i gymnasiet

- Grundforløbet på et halvt år styrkes
- Studenternes faglige niveau hæves
- Adgangskrav på 4 på alle gymnasieuddannelser – også ungdoms-hf
- Uddannelserne skal have en skærpet profil
- Klare mål skal sikre kvaliteten
- Flere skal vælge hhx eller htx

1. Grundforløbet på et halvt år styrkes

Grundforløbet i de gymnasiale uddannelser skal både være fagligt og introducere eleverne til forskellige studieretninger, så de kan træffe et kvalificeret valg ved afslutningen af grundforløbet. Hensigten med grundforløbet er at udfordre eleverne på deres evner og interesser i forhold til deres planer om fortsat uddannelse. Det giver høj faglighed i studieretningen.

Grundforløbet skal på alle de gymnasiale uddannelser afsluttes med en grundforløbsprøve ligesom på erhvervsuddannelserne. Der er ikke tale om en stopprøve, men prøven skal indgå i vejledningen af den enkelte elev om det fortsatte uddannelsesforløb.

Elever, der viser sig at være fejlplaceret eller af anden grund ikke passer i et gymnasialt forløb, kan vejledes til at skifte til en erhvervsuddannelse.

Derfor har det afgørende betydning, at man fastholder grundforløbets længde på et halvt år, så der er skiftemuligheder mellem ungdomsuddannelserne i forlængelse af grundforløbet.

Før start i gymnasiet skal eleverne i dag tilkendegive valg af studieretning. Det betyder i praksis, at man mange steder placerer eleverne i grundforløbsklasser, som blot videreføres som studieretningsklasser. Det vanskeliggør elevernes mulighed for at vælge en anden og mere relevant studieretning.

Fremover bør forhåndstilkendegivelsen alene omfatte studieretningsområde som fx naturvidenskab, sprog eller økonomi, så eleverne først vælger studieretning ved afslutningen af grundforløbet.

2. Studenternes faglige niveau hæves

Der skal øget fokus på formålet med gymnasiet som studieforberedende. En langt større andel af studenterne skal bruge deres gymnasiale uddannelse til at tage en videregående uddannelse.

Alle studieretninger skal omfatte et krav om matematik på mindst B-niveau, medmindre studieretningen er særlig stærk på fremmedsprog.

De gymnasiale studieretningers faglighed skal indrettes, så studieretningen peger mod bestemte muligheder for videregående uddannelse. Det gælder både i forhold til uddannelsernes niveau og faglige område.

De almene fag skal udvikles, så de hænger bedre sammen med uddannelsernes profilfag.

Dannelse er en del af alle gymnasiale uddannelser, og dannelsen er en integreret del af fagligheden. Der er behov for, at dannelsesbegrebet defineres inden for rammen af uddannelsernes profil med vægt på den faglighed og den virkelighed, eleverne befinder sig i.

Der skal være større progression i brug af undervisningsformer ligesom i det faglige niveau, så undervisningen i den sidste del af gymnasiet gennemføres med brug af den faglighed og de studieformer, der anvendes i de videregående uddannelser.

Eksamensformerne i de gymnasiale uddannelser skal udvikles, så de understøtter uddannelsernes profil og de anvendte undervisningsformer.

3. Adgangskrav på 4 på alle gymnasiale uddannelser – også ungdoms-hf

Der skal være karakterkrav i alle ungdomsuddannelser og kravene skal tilpasses fagligheden i uddannelserne.

Adgangskravet til de gymnasiale uddannelser skal være 4 i dansk og matematik, hvor adgangskrav til erhvervsuddannelserne er 02. Alle gymnasiale uddannelser berettiger dette adgangskrav for at kunne

gennemføre en studieforberegende uddannelse, mens kravene på de enkelte erhvervsuddannelser er mere differentierede. Det afspejler sig derfor i de overgangskrav, der ligger mellem grundforløb og hovedforløb i erhvervsuddannelserne.

4. Uddannelserne skal have en skærpet profil

De tre gymnasieuddannelsers særlige profiler skærpes, så det er tydeligt for eleverne, at de vælger mellem tre ligeværdige uddannelser med hver sin profil: hhx-merkantilt/sprogligt gymnasium, htx-teknisk/naturvidenskabeligt gymnasium og stx-humanistisk/samfundsfagligt gymnasium.

De unge skal fortsat kunne vælge mellem gymnasiale uddannelser med forskellige profiler, som matcher deres interesser. Det styrker de unges motivation og engagement og dermed også fagligheden.

Hf skal målrettes voksne elever, som har brug for en ny mulighed for uddannelse eller at bygge videre på allerede erhvervede kompetencer og erfaringer. Fastholdes hf for unge direkte fra 10. klasse, skal den have en profil, der retter sig bredt mod velfærdsuddannelser på professionsbachelor- og erhvervsakademineiveau.

Der er samtidig behov for at skærpe hhx' studieforberegende formål. Sammenlignet med htx og stx har hhx en noget mindre overgang til videregående uddannelse. Derfor skal flere fag profileres yderligere i forhold til videregående uddannelser. Det gælder fx matematik, som i højere grad skal hænge sammen med bl.a. økonomifagene, så det bliver mere anvendelsesorienteret i forhold til fagligheden i hhx.

Gymnasierne skal have bedre mulighed for at ansætte lærere, der understøtter de enkelte uddannelsers profil.

5. Klare mål skal sikre kvaliteten

De gymnasiale uddannelser skal ligesom erhvervsuddannelserne have centralt fastsatte klare mål. Målene skal dreje sig om overgang til videreuddannelse, løfteevne, elevernes trivsel og at sikre, at eleverne bliver udfordret, så de bliver så dygtige, som de kan.

De klare mål udfoldes i en række kvalitetsindikatorer, som skal kunne it-understøttes, og resultaterne skal kunne bruges som lokalt ledelsesværktøj. Det giver gymnasierne bedre mulighed for selv at tilrettelægge uddannelsesforløb, så uddannelserne tilpasses lokale muligheder og behov.

Samtidig er der behov for en revision af læreplanerne, så de også er baseret på målstyring frem for detailstyring og afspejler den enkelte uddannelses profil. Eksamen skal også tilpasses, så der er mulighed for rationel lokal forvaltning.

6. Flere skal vælge hhx eller htx

Hhx- og htx-elever er målrettede, bruger relativt lidt GSK, kommer hurtigt videre og uddannelserne fører typisk til videregående uddannelser, som ligger i forlængelse af deres erhvervsrettede profil. Samtidig er medarbejdere med hhx- eller htx-baggrund efterspurgt af virksomhederne i den private sektor.

Hhx og htx bør derfor udbydes flere steder i landet, så transport til uddannelsesstedet ikke er en barriere.

Den bedste løsning vil derfor være at udlægge htx og hhx fra de nuværende udbydere, erhvervsskolerne, til steder, hvor disse uddannelser efterspørges. Det skal ske på grundlag af et samfundsøkonomisk, demografisk og transportmæssigt behov. Udlægningen kan både ske til andre erhvervsskoler, almene gymnasier eller andre uddannelsesinstitutioner, ligesom en erhvervsskole kan pålægges at udbyde hhx eller htx til en anden skole.

Den udlæggende skole har fortsat det fulde økonomiske og pædagogiske ansvar for uddannelsens kvalitet. Derfor skal det nye udbudssted kunne leve op til en række kriterier baseret på hhx og htx' erhvervsrettede profiler, kultur, pædagogik og undervisningsformer.

De involverede uddannelsesinstitutioner indgår en samarbejdsaftale og skolen, der påtager sig et nyt udbud, skal have et lokalt uddannelsesudvalg tilknyttet skolens bestyrelse med repræsentanter fra den udlæggende skole, arbejdsmarkedets parter og lokale videreuddannelsesinstitutioner.

Flere erhvervsskoler bør også få mulighed for at oprette kostgymnasier på linje med en række almene gymnasier.